

อาณาจักรอยุธยา เป็นอาณาจักรของไทยในอดีต มีหลักฐานของการเป็น

เมืองในกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๖ - ๑๘ โดยมีร่องรอยของที่ตั้งเมือง โบราณสถาน โบราณวัตถุ และเรื่องราวเหตุการณ์ในลักษณะตำนานพงศาวดารไปจนถึงศิลาจารึก ซึ่งถือว่าเป็นหลักฐานร่วมสมัยที่ใกล้เคียงเหตุการณ์มากที่สุด ว่าก่อนการสถาปนากรุงศรีอยุธยา ใน พ.ศ. ๑๘๙๓ นั้น ได้มีบ้านเมืองตั้งอยู่ก่อนแล้ว มีชื่อเรียกว่า เมืองอโยธยา หรือ อโยธยาศรีรามเทพนคร หรือเมืองพระราม มีที่ตั้งอยู่บริเวณด้านตะวันออกของเกาะ เมืองอยุธยาเป็นเมืองที่มีความเจริญทางการเมืองการปกครอง และมีวัฒนธรรมที่รุ่งเรืองแห่งหนึ่ง มีการใช้กฎหมายในการปกครอง ๓ ฉบับ คือ พระอัยการลักษณะเบ็ดเสร็จ พระอัยการลักษณะทาส และพระอัยการลักษณะกู้หนี้

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ หรือ พระเจ้าอู่ทอง ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยา

เป็นราชธานีเมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๑๘๙๓ เป็นศูนย์กลางของอาณาจักรสยาม มีชื่อตามพงศาวดารว่า กรุงเทพทวารวดี ศรีอยุธยา มหาดีลกษณพรัตน์ราชธานี บุรีรมย์ ดำรงมั่นคงสืบต่อยาวนานถึง ๔๑๗ ปี จนถึงวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๑๐ มีประวัติในการปกครอง การกอบกู้อิสรภาพ วีรกรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีมากมาย เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร ดังคำกล่าวที่ว่า "ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว" ทั่วทั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยายังมากไปด้วย วัดวาอาราม ปราสาท พระราชวัง ปูนียสถาน และปูนียวัตถุมากมาย

อาณาจักรอยุธยามีพระมหากษัตริย์ปกครองสืบต่อกันมาถึง ๓๓ พระองค์

และมีพระราชวงศ์แฝดเปลี่ยนกันครองรวม ๕ ราชวงศ์

๑. ราชวงศ์อู่ทอง มี ๓ พระองค์

๒. ราชวงศ์สุพรรณภูมิ มี ๑๓ พระองค์

๓. ราชวงศ์สุโขทัย มี ๗ พระองค์

๔. ราชวงศ์ปราสาททอง มี ๔ พระองค์

๕. ราชวงศ์บ้านพลูหลวง มี ๖ องค์

กรุงศรีอยุธยาสูญเสียเอกราชแก่พม่า ๒ ครั้ง
ครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๑๑๒

สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงกู้เอกราชคืนมาได้ในปี พ.ศ. ๒๑๒๗
และเสียกรุงศรี

อยุธยาครั้งที่ ๒ ใน พ.ศ. ๒๓๑๐ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรง
กอบกู้เอกราช

ได้ในปลายปีเดียวกัน แล้วทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานีแห่งใ

หม

กวาดตอน

ผู้คนจากกรุงศรีอยุธยาไปยังกรุงธนบุรีเพื่อสร้างบ้านเมืองแห่งใหม่ใ
หมั่นคง

แต่กรุงศรีอยุธยาก็ไม่ได้กลายเป็นเมืองร้าง ยังมีคนที่รักถิ่นฐานบ้าน
เดิมอาศัยอยู่

และมีราษฎรที่หลบหนีไปอยู่ตามป่ากลับเข้ามาอาศัยอยู่รอบ ๆ
เมือง รวมกันเข้า

เป็นเมืองจนทางการยกเป็นเมืองจัตวาเรียกว่า "เมืองกรุงเก่า"

